

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6555/2567

นาย ณ.ผู้ร้อง นาย พ. กับพวกผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1172

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้ ป.พ.พ. มาตรา 1172 วรรคหนึ่ง และข้อบังคับของบริษัทมิได้กำหนดรูปแบบในการประชุมของ คณะกรรมการเพื่อมีมติเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นไว้ แต่เมื่อต้องมีการประชุมย่อมต้อง หมายความว่า เป็นกรณีที่กรรมการของบริษัทต้องร่วมกันในการปรึกษาหารือและ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเกี่ยวกับเรื่องที่จะประชุมก่อนลงมติว่าจะเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น หรือไม่ ดังนั้น การที่ผู้คัดค้านที่ 1 มีหนังสือลงวันที่ 15 มกราคม 2563 แจ้งให้คณะกรรมการบริษัท ลงมติเพื่อเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 และให้แจ้งกลับไปภายในวันที่ 22 มกราคม 2563 เพื่อสรุปผลการลงมติคณะกรรมการบริษัทในวันที่ 23 มกราคม 2563 ซึ่งใช้เกณฑ์นับคะแนน ในการลงมติ 1 เสียง ต่อกรรมการ 1 คน โดยหนังสือดังกล่าวไม่ได้ระบุให้มีการนัดเรียกประชุม คณะกรรมการเพื่อขอมติที่ประชุมคณะกรรมการเสียงข้างมากให้เรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นในวัน ดังกล่าวด้วย กรณีจึงมิใช่เป็นการนัดเรียกประชุมคณะกรรมการเพื่อลงมติให้มีการเรียกประชุม วิสามัญผู้ถือหุ้น ทั้งไม่มีการประชุมปรึกษาของคณะกรรมการในเรื่องดังกล่าว เช่นนี้ แม้ผู้ร้องจะ ได้รับหนังสือแจ้งให้ลงมติเพื่อเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 และผู้คัดค้านทั้งสองจะ เบิกความว่า มีการประชุมคณะกรรมการในวันที่ 23 มกราคม 2563 ด้วย ก็ไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็น การนัดเรียกประชุม การประชุม และการลงมติของคณะกรรมการให้เรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 โดยชอบ ส่วนประกาศให้ประชุมคณะกรรมการบริษัทในวันที่ 23 ของทุกเดือน ประกาศกำหนดวันนัดดังกล่าวเป็นเพียงประมาณการวันนัดประชุมคณะกรรมการเท่านั้น เพราะยัง อาจมีการเลื่อนหรืองดประชุมได้ ทั้งเป็นการประชุมเกี่ยวกับการบริหารงานทั่ว ๆ ไปของบริษัท ไม่ อาจหมายความว่ารวมถึงการประชุมคณะกรรมการเพื่อมีมติเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นตามที่ กฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา 1172 วรรคหนึ่ง ด้วย ดังนั้น เมื่อมติคณะกรรมการเสียงข้างมากที่ให้ เรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 ไม่ชอบด้วยกฎหมายและข้อบังคับของบริษัทแล้ว ย่อม ทำให้การนัดเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 ตลอดจนการประชุมและการลงมติที่ได้ ดำเนินการต่อเนื่องมาเป็นการไม่ชอบด้วยเช่นกัน กรณีจึงมีเหตุให้เพิกถอนการประชุมวิสามัญ ผู้ถือหุ้นและมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2563

คำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นและมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 ในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2563 ของบริษัท จ. ผู้คัดค้านทั้งสองยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกคำร้อง (ที่ถูกต้อง มีคำสั่งให้ยกคำร้อง) ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ ผู้ร้อง อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษากลับให้เพิกถอนการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 ในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2563 ของบริษัท จ. ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ ผู้คัดค้าน ทั้งสองฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า บริษัท จ. เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีผู้ร้องและผู้คัดค้าน

ทั้งสองเป็นกรรมการบริษัท โดยผู้ร้องถือหุ้น 25,000 หุ้น ผู้คัดค้านที่ 1 ถือหุ้น 24,999 หุ้น และผู้คัดค้านที่ 2 ถือหุ้น 1 หุ้น จากจำนวนหุ้นทั้งหมด 50,000 หุ้น วันที่ 15 มกราคม 2563 ผู้คัดค้านที่ 1 มีหนังสือแจ้งผู้ร้องซึ่งเป็นกรรมการบริษัทให้ลงมติเพื่อเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 โดยให้กากบาทในช่องเห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบให้เรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น และส่งคืนผู้คัดค้านที่ 1 ภายในวันที่ 22 มกราคม 2563 เพื่อสรุปผลการลงมติคณะกรรมการบริษัทในวันที่ 23 มกราคม 2563 ผู้ร้องได้รับหนังสือแล้วแต่ไม่ได้ตอบกลับ วันที่ 23 มกราคม 2563 ผู้คัดค้านทั้งสองในฐานะผู้ถือหุ้นและกรรมการบริษัท จ. มีมติเสียงข้างมากสองในสามให้เรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2563 ผู้คัดค้านที่ 1 มีหนังสือเชิญประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 กำหนดนัดประชุมในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2563 และประกาศหนังสือพิมพ์เพื่อแจ้งให้ผู้ถือหุ้นทราบ ต่อมามีการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2563 ที่ประชุมมีมติถอดถอนผู้ร้องออกจากการเป็นกรรมการบริษัท จ. คงเหลือผู้คัดค้านทั้งสองเป็นกรรมการบริษัท คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้คัดค้านทั้งสองว่า มีเหตุให้เพิกถอนการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2563 ของบริษัท จ. หรือไม่ เห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1172 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า กรรมการจะเรียกประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้สุดแต่จะเห็นสมควร และตามข้อบังคับของบริษัท จ. ข้อ 11 กำหนดว่า คณะกรรมการจะเรียกประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้สุดแต่จะเห็นสมควร ซึ่งคำว่า กรรมการ ตามบทบัญญัติดังกล่าวย่อมหมายถึง คณะกรรมการ และการจะเรียกประชุมใหญ่วิสามัญหรือไม่ กรรมการคนใดคนหนึ่งชอบที่จะนัดเรียกประชุมกรรมการเพื่อพิจารณากันในเบื้องต้นเสียก่อนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1162 มติของคณะกรรมการต้องถือเอาเสียงข้างมากเป็นใหญ่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1161 ดังนั้น การที่ผู้คัดค้านที่ 1 ซึ่งเป็นกรรมการบริษัท จะเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 จึงต้องมีการประชุมตกลงกันในระหว่างผู้ร้องกับผู้คัดค้านทั้งสองซึ่งเป็นกรรมการของบริษัทในขณะนั้นเสียก่อนว่า จะเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นหรือไม่ แม้มาตรา 1172 วรรคหนึ่ง และข้อบังคับของบริษัทดังกล่าวมิได้กำหนดรูปแบบในการประชุมของคณะกรรมการเพื่อมีมติดังกล่าวไว้ แต่เมื่อต้องมีการประชุมย่อมต้องหมายความว่า เป็นกรณีที่กรรมการของบริษัทต้องร่วมกันในการปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเกี่ยวกับเรื่องที่จะประชุมก่อนลงมติว่าจะเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นหรือไม่ ดังนั้น การที่ผู้คัดค้านที่ 1 มีหนังสือลงวันที่ 15 มกราคม 2563 แจ้งให้คณะกรรมการบริษัทลงมติเพื่อเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 ไปยังผู้คัดค้านที่ 2 และผู้ร้องให้ลงนามเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบให้เรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 และให้แจ้งกลับไปภายในวันที่ 22 มกราคม 2563 เพื่อสรุปผลการลงมติคณะกรรมการบริษัทในวันที่ 23 มกราคม 2563 ซึ่งใช้เกณฑ์นับคะแนนในการลงมติ 1 เสียงต่อกรรมการ 1 คน โดยหนังสือดังกล่าวไม่ได้ระบุให้มีการนัดเรียกประชุมคณะกรรมการเพื่อขอมติที่ประชุมคณะกรรมการเสียงข้างมากให้เรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นในวันดังกล่าวด้วย กรณีจึงมิใช่เป็นการนัดเรียกประชุมคณะกรรมการเพื่อลงมติให้มีการเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ทั้งไม่มีการประชุมปรึกษาของคณะกรรมการในเรื่องดังกล่าว เช่นนี้ แม้ผู้ร้องจะได้รับหนังสือแจ้งให้ลงมติเพื่อเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 และผู้คัดค้านทั้งสองจะเบิกความตอบทนายผู้ร้องถามค้านว่า มีการประชุมคณะกรรมการในวันที่ 23 มกราคม 2563 ด้วย ก็ไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นการนัดเรียกประชุม การประชุม และการลงมติของคณะกรรมการให้เรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 โดยชอบ ส่วนที่ผู้คัดค้านทั้งสองฎีกาว่า วันที่ 23 มกราคม 2563 เป็นวันนัดประชุม

คณะกรรมการบริษัทซึ่งมีการนัดประชุมทุกวันที่ 23 ของเดือน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2562 เป็นต้นไป จึงเป็นการแจ้งกำหนดนัดประชุมคณะกรรมการให้ผู้ร้องทราบแล้วนั้น ผู้คัดค้านที่ 1 ก็เบิกความตอบทนายผู้ร้องขออนุญาตศาลถามว่า การประชุมคณะกรรมการในวันที่ 23 ของทุกเดือนเป็นการประชุมเพื่อบริหารกิจการของบริษัทและการตัดสินใจต่าง ๆ ของบริษัท เห็นว่าประกาศกำหนดวันนัดดังกล่าวเป็นเพียงประมาณการวันนัดประชุมคณะกรรมการเท่านั้น เพราะยังอาจมีการเลื่อนหรืองดประชุมได้ ทั้งเป็นการประชุมเกี่ยวกับการบริหารงานทั่ว ๆ ไปของบริษัท ไม่อาจหมายความว่ารวมถึงการประชุมคณะกรรมการเพื่อมีมติเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา 1172 วรรคหนึ่ง ด้วย ดังนั้น เมื่อมติคณะกรรมการเสียงข้างมากที่ให้เรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 ไม่ชอบด้วยกฎหมายและข้อบังคับของบริษัทแล้ว ย่อมทำให้การนัดเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 ตลอดจนการประชุมและการลงมติที่ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาเป็นการไม่ชอบด้วยเช่นกัน กรณีจึงมีเหตุให้เพิกถอนการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น และมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2563 ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 วินิจฉัยให้เพิกถอนการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นดังกล่าว นั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของผู้คัดค้านทั้งสองฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

สุพัฒน์ พงษ์ทัดศิริกุล · ภัฏ วิภูมิตี · กงจักร โพธิ์พร้อม

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/6555/2567>